לא א ב ג מיי׳ פ״א מהל׳ מילה הלכה יא סמג נוינה הנכה יה סנוג עשין כח טוש"ע א"ח סי' שלא סעי' ה וטוש"ע י"ד סי' רסו סעיף ח וסעיף י: לב ד מיי׳ שם הלכה ז סמג

דב ד מיי שם הנכה ז ממג שם טוש"ע י"ד סיי רסג סעי' ד: לג ה מיי וסמג שם ומיי פי"ד מהל' איסורי ציאה הלכה ה טוש"ע י"ד סיי רסמ

מעי׳ א: סערי ה: לד ו מיי פ״א מהלי מילה הלכה יד ופכ״ה מהלי שבת הלכה ו טוש״ע א״ח סי של סעי ז ח וי״ד סיי רס״ו סעי יא בהג״ה:

תורה אור השלם 1 דַבַּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרְאַל לַאמר אִשְׁה בִּי תַּוְרִיעַ וְיָלְדָה וְּבָר וְטְמָאָה שׁבְעַת יָמִים בִּימִי נְדַת דְּוֹתְה תַּטְמָא: ויקרא יב ב

מוסף רש"י ובן שמונה. שנולד לשמונה מלשים (יבמות פ.).

מוסף תוספות

א. ואם אינו ענין למילה שלא בזמנה דערל גמור אינו דוחה שבת, תנהו ענין למילה בזמנה. מוס׳ סרל״ש. ב. ואליבא דר׳ יוסי דאמר (יבמות פג.) אנדרוגינוס לא הוי ספק אלא בריה בפנ"ע, וס"ד שבת. ריטנ״ל. ג. כיון שאין לו ערלה. מוס׳ הרל״ט. דא״צ להטי[ף] ממנו דם ברית. מוס' הלח"ש. ברית. מוס' הלח"ש. ה ה. והעולם נהגו להטיף משניהם רם ברית. לח"ש מיט, ה. ה. אם חי הוא שפיר קא מהיל ואם מת הוא מחתך בשר בעלמא. ריטנ״א, ז. מלאכה שאינה צל״ג. תוס׳ הי ⊓. כדאמינא אנא. וו. כדאמינא אנא. מוסי הרא״ש. U. היינו ר״ש בן אלעזר. מוס׳ הרא״ש. דהוא ת"ק דידי', סבר נחלקו בדבר זה, דאפי׳ לב״ה מחללין עליו את השבת, דלכולהו ודאי השבת, דלכולהו ודאי ערלה כבושה היא, ואנא דאמרי כוותי׳. שיטָה להר״ן ועי׳ מהרש״א.

רב נסים גאוו

בן ח' הרי הוא כאבן. לפי מה שנולד לח' חדשים אי אפשר לו לחיות כל עיקר. ותמצא פירושו בבראשית דר' אושעיא (פרשה יד) וייצר בב׳ יצירות, יצירה לאדם ויצירה לחוה, יצירה לט׳ ויצירה לז׳. רב הונא אמר נוצר לט' ונוצר לז' חי לח'

רבינו חננאל (המשך) נתברר, אבל עמדו דבריו כב״ה אליבא דר׳ אלעזר הקפר, ונמצאו דבריו ודברי

רב שאמר הלכה כת"ק , דבר אחד. ו**קיי"ל** הילכתא כרב באיסורי, ועוד רבה ורב יוסף ה/כונה ב. ב משדה קניין ומחצה, הילכך "--ייי וסיי"ל משדה קניין ומחצה, הילכך כוותייהו עבדינן. וקיי"ל דנולר כשהוא מהול צריך להטיף ממנו דם ברית בחול שמא ערלה כבושה היא, ואם חל ח' שלו בשבת אין מחללין עליו את השבת, וכז הלכה. ומעשה דרב . גדא רר אהרה ררור

ולא ספק דוחה את השבת. נראה לר"י דאקמכתא בעלמא הוא ולא אינטריך קרא להכי דהיכי תיסוק אדעתיה לחלל את השבת ולא ידענא אם הוא בר חיוב מילה או לא כדמפרש לקמן דספק נולד לז' או לח' ומשום נולד בין השמשות לא אינטריך נמי קרא דמוטב דמיבטל מנות מילה בשמיני מספיקא

בשב ואל תעשה ואל יחלל שבת בידים מספק אלא נראה לר"י דעיקר האי קרא אתא לאנדרוגינום שאינו דוחה שבת ונולד כשהוא מהול ומיהו לא מחד ערלתו נפקי דאין סברא לומר שקולים ויבואו שניהם אלא תרי קראי כתיבי חד במילה בזמנה וביום השמיני ימול בשר ערלתו וחד במילה שלא בזמנה י דגדול וערל זכר אשר לא ימול בשר ערלתו (ברחשית יו)א ח"נ קרה התה לאנדרוגינוסב ונולד כשהוא מהול מסברא ידעינן דאין לריך להטיף דם ברית ב"י. אי נמי עיקר קרא לנולד כשהוא מהול ולאנדרוגינוס לא לריך קרא דהא נפקא ליה לר' יהודה לקמן דאנדרוגינוס טעון מילה מדכתיב כל זכר ורבנן הוו דרשי לדרשה אחריתי: לא נחלקו על נולד כשהוא מהול שצריך לחמיף ממנו דם ברית

בו' על מה נחלקו על גר שנתגייר. השתא משמע דיותר יש להלריך הטפה לנולד כשהוא מהול מלנתגייר כשהוא מהול דהא לנולד כ״ע מודו כשהוא מהול דהם נמנז כב במיק ובגר איכא פלוגתא וא"כ לקמן דפסיק במית הי"ל רב הלכה כת"ק ומשמע דכוותיה קי" מדקאמר רב אדא בר אהבה תיתי לי דעברי אדרב וכיון דקי"ל כת"ק בנולד כשהוא מהול שאין לריך להטיף ממנו דם ברית כ"ש גר שנתגייר כשהוא מהולד וה"ג לא פסקו כן אלא פסקו דקטן א"ל וגר לריך ובקטן ודאי כדין פסקו כשמועתנו ובגר נמי נראה לר"י שסמכו אההיא דיבמות דפרק החולך (דף מו:) דתניא הרי שבא ואמר מלתי ולא טבלתי מטבילין אותו ומה בכך דברי רבי יהודה ור' יוסי אומר אין מטבילין ואת"ל דא"ל להטיף ממנו דם ברית בנתגייר כשהוא מהול לרבי יוסי אמאי אין מטבילין הרי הוא מהול לפנינו מאי נפקא מינה אם לא מלו אותו ב"ד לא יהא אלא ערבי מהול וגבעוני מהול אלא ודאי לריך להטיף ממנו דם ברית ולכך אין מטבילין דאינו גר עד שימול ויטבול ונראה לרשב"א לתת טעם גדבר שהרי הסברא הפוכה מסברה דשמעתין והיינו טעמה דבין קטן שנולד כשהוא מהול ובין גר שנתגייר כשהוא מהול דין הוא דשניהם היו טעונים הטפת דם ברית אי לאו דדרשינן הכא דקטן אין לריך להטיף ממנו משום דכתיב ערלתו ודוקא בקטן דגלי גלי בגר דלא גלי לא גלי ור״ח פסק איפכא מה״גה: בן שמנה הרי הוא כאבן ואסור אנדרוגינוס. ספק הוא. ונולד בין השמשות נמי ספק זמנו הוא ספק אינו זמנו. וכן נולד מהול ספק שמא ערלה כבושה היא העור דבוק בבשר. ולקמיה פריך ספק קמא לאחויי מאי הואיל ותני כל הני ספיקי: רבי יהודה אומר כו'. לקמיה יליף מילמיה: שב"ש אומרים לריך

להטיף כו'. ואפילו הכי מודו דשבת לא דחי: שלריך להטיף. חיישינן ולא ספק דוחה את השבת ערלתו ודאי שמא ערלה כבושה היא: **על גר**. דוחה את השבת "ולא אנדרוגינום דוחה דליכא שום ספק ערלה כגון ערבי את השבת רבי יהודה אומר אנדרוגינום מהול: בן ח' אין מחללין עליו. שהרי דוחה את השבת וענוש כרת ערלתו ודאי כמת הוא ואין מילתו מלוה. ואי קשיא דוחה את השבת יולא נולד בין השמשות א"כ לאו חילול הוא שהרי הוא כמחתד דוחה את השבת ערלתו ודאי דוחה את בבשר מת לקמוף נמי מוקי האי חילול השבת יולא נולד כשהוא מהול דוחה את במכשירי מילה ואליבא דר׳ אליעזר: השבת שב"ש אומרים צריך להטיף ממנו דם מפני הסכנה. מפני שחלב הרבה (כ) בדדיה ומביחה לידי חולי: כת"ק. ברית וב"ה אומרים אינו צריך יא"ר שמעון אליבא דב"ה דאמר א"ל להטיף ממנו בן אלעזר לאָ נחלקו בִ"שׁ וב"ה יּדעל נולד דם ברית: אהדריה אתליסר מהולאי. כשהוא מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית שינויפו ממנו דם ברים ולא רצו משום מפָני שערלה כבושה היא על מה נחלקו דשבת הואי ואפילו לב"ש ספק הוא על גר שנתגייר כשהוא מהול שבית שמאי ואין מחללין: עד דשוויה כרות שפכה. אומרים הצריך להמיף ממנו דם ברית והוא עלמו מלו ועשאו כרות שפכה ובה"א א"צ להמיף ממנו דם ברית: אמר שחתך מן הגיד: אדרב. דאמר א"ל להטיף: בשבת מי אמר. הא ספיקא מר ולא ספק דוחה את השבת לאתויי הוא: והוא סבר. רב אדא סבר מאי לאתויי הא דתנו רבנן ייבן שבעה דודאי ערלה כבושה היא ומחללינן: מחללין עליו את השבת ובן ח' אין מחללין חיישינן. הא דאמר ר״ש בן אלעור עליו את השבת ספק בן ז' ספק בן ח' אין לדברי הכל לריך להטיף אספיקא מחללין עליו את השבת סבן שמונה הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו אבל אמו שוחה האמר ובחול שמא ערלה כבושה היא ולענין שבת נמי ודאי לא מחללינן: ומניקתו מפני הסכנה איתמר רב אמר ודאי ערלה כבושה היא. ומחללינן: לאו מכלל דמ"ק. דר' אליעור הלכה כת"ק ושמואל אמר הלכה כר"ש בן הקפר סבר דברי הכל מחללין ואנא אלעזר רב אדא בר אהבה אתיליד ליה דאמרי כוותיה: ה"ג וממאי דילמא ההוא ינוקא כשהוא מהול אהדריה אתליםר מכלל דת"ק סבר דברי הכל אין מחללין מהולאי עד דשוייה כרות שפכה אמר ה"כ רבי הליעור טעמה דב"ש המה תיתי לי דעברי אדרב אמר ליה רב נחמן לאשמעינן כו'. א"כ דתנא לעיל מיניה ואדשמואל לא עבר אימר דאמר שמואל אמר דברי הכל אין מחללין ר' אליעזר בחול בשבת מי אמר 🐠 הוא סבר ודאי ערלה הקפר דאתא לאיפלוגי ולמימר דלאו כבושה היא דאיתמר רבה אמר חיישינן דברי הכל הוא דהא לב"ש מחללין מאי רבותה השמעינן דב"ש פליגי בה הה שמא ערלה כבושה היא רב יוסף אמר ב"ש במקום ב"ה אינה משנהש. ומשנינן ודאי ערלה כבושה היא אמר רב יוסף מנא דילמא הכי קאמר ר' אליעזר לח"ק אמינא לה דתניא רבי אליעזר הקפר אומר דאמר בשבת לדברי הכל אין מחללין לא נחלקו ב"ש וב"ה על נולד כשהוא מהול ופלוגתייהו בחול דלב״ה א״ל להטיף שצריך להמיף ממנו דם ברית על מה נחלקו לחלל עליו את השבת ב"ש אומרים ממנו דם ברית הא ליתא דלא נחלקו בדבר זה אלא ודאי לריך ובשבת הוא מחללין עליו את השבת וב"ה אומרים אין דפליגי וטעמא דב״ה אתא לאשמעינן מחללין עליו את השבת לאו מכלל דת"ק סבר מחללין עליו את השבת ודילמא ת"ק דבחול לריך ולאפוקי מת"ק דאמר לב"ה לא לריך: כל שאין אמו טמאה לידה. כגון יולא דופן ונכרית שילדה דברי הכל אין מחללין קאמר אם כן רבי ולמחר נחגיירה אין בנה ממתין עד אליעזר הקפר מעמא דב"ש אתא לאשמעינו שמנה אלא נימול מיד: דורות דילמא ה"ק סלא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר הרחשונים. מחברהם עד מתן תורה זה: יאמר ר' אסי כל שאמו ממאה לידה נימול לשמונה וכל שאין אמו ממאה לידה שנתנה מילה ולא נהגו טומאה:

אין נימול לשמנה שנאמר יאשה כי תזריע וילדה זכר וממאה וגו' וביום השמיני ימול בשר ערלתו א"ל אביי דורות הראשונים יוכיחו שאין אמו ממאה לידה ונימול לשמנה א"ל ינתנה תורה ונתחדשה

דמדמדו. נראה לר"י דעכשיו מותר לטלטל כל תינוקות שאין אנו בקיאין וכולם כמו ספק בן ח' ספק בן ט' ופעמים שהאשה מתעברת סמוך לטבילתה ופעמים שאינה מתעברת ומותר למולו בשבת ממ"ג כדאמרינן לקמן (דף קנו.) הפילו הוא בן שמנה ודאי כגון שלא בא על אשתו אלא פעם אחת ופירש וילדה לסוף ח׳ אפילו הכי נראה לר"י דמותר לטלטלו ולמולו בשבת אם אין ריעותא בשערו ובציפרניו כדאמר בפרק הערל (יבמות דף פ:) דאמרינן האי בר שבעה הוא ואישתהויי אישתהי: בופני הסכנה. סכנת חלב כשיש הרבה בדדין ולא חיישינן שמא מטלטל אומו ולא 🗯 ידע רשב״א מאי איריא מפני הסכנה דאפילו לא יהא אלא נערא בעלמא מוחרי? אפילו 🕫 היא לחלוב עצמה ולהוליא חלב שבדדין אע"פ שהיא מלאכה שאינה לריכה לגופה דחמיר איסורא טפי מאיסור טלטול נראה דשרי מידי דהוה אמפיס מורסא דשרינן משום לערא: מבלל דת"ק סבר ד"ה מחללין. ר׳ אליעור הקפר ור״ש כן אלעור תרווייהו קיימי אמ״ק וה״ק ליה ר״א הקפר לר״ש בן אלעזר לא כך יש להשיב על דברי ת"ק אלא הכי אית לן למימר לא נחלקו כו"ה והשתא דייק שפיר מכלל דת"ק סבר וכו". פירוש רשב"א: כתנאי

אדא בר אהבה ברור הוא והזכרוהו בתלמוד א"ינ כלשון הזה, רב אדא בר אהבה איתיליד ליה חד בר, (בן) [כו] ממסמט ביה מית, רבי איבון אמר והזכירוהו בתלמוד א"ינ כלשון הזה, רב אדא בר אהבה איתיליד ליה חד בר, (בן) [כו] ממסמט בשנתניר כשהוא מהול אין מצוע דכא נעשה נתענה פליו ומת. גר שנתניר כשהוא מהול אין לו תקנה אבל בניו נימולין לח" ונכנסין בקהל דהא איגייר בטבילה, וכגר חשיב להתיר זרעו אבל הוא בעצמו לא. אמר לב אסר כל שאמו טמאה לידה נימול לשמונה וכו'. מסתברא שלא בא רבה אלא למעט בן הנכרית שאין אמו

יחוסן לשמה ביתורב? מה נחלקו לחלל עליו את השבת שבית שמאי אומרים מחללין ובה"א אין מחללין, ודייק רבה מדברי ר' אלעזר הקפר, מכלל דת"ק סבר דברי הכל אין מחללין, ואמר רבה אנא דאמרי כת"ק לדברי הכל. ואקשינן על הדין דוקיא דרבה, א"כ ר' אלעזר הקפר טעמא דב"ש אתא לאשמעינן, כלומר אם ת"ק אמר דברי הכל [אין] מחללין, ור' אלעזר ידבו, אכי האכח יוקשי מכאה דב שה אל האברו, כתכו אם ויין אחרות דוכל אין מחללין והוא עוד אמר הקפר אמר כי ב"ה סבירא להו אין מחללין למה חלק על תיק, ח"ק אמר דברי הכל אין מחללין והוא עוד אמר כי בה"א אין מחללין והלכה כמותם, לא בא אלא לפרש טעמא דב"ש מה הוצרך לזה והא בהדיא קיי"ל ב"ש במקום ב"ה אינה משנה. פריק רבה דילמא ת"ק אמר לא נחלקו אלא בלהטיף ממנו דם ברית, ור' אלעזר הקפר אמר לא נחלקו בדה אלא לחלל עליו את השבת נחלקו. וביקש רבה להעמיד דבריו כר"ה אליבא דתנא (קמא) ולא

ונתחדשה

ל) ותוספ׳ פט״ון, ב) יבמות ה) [מוספי פטייה], כ) יכמות עא., ג) [מוספי פטייה], ד) יבמות פ. ב"ב כ., ה) [לעיל מב. יבמות כח. ב"ק לד. סוכה טוה], ו) [ליל אמר רבה אמר טוה], ו) [ליל אמר רבה אמר אסי כל שאמו וכו' וכן לימת בשחלומות פי לך לך מימ וכי"ח בכרי"ף והרח"שן, מיני עו וכי"ח בכרי"ף והרח"שן, נו [ב"ב קי:], ח) [דף קלו.], עו [ברכית לו:], י) צייל דגדול ובדרך אם אינו ענין לשלא בומנו שאף לודאי אינו דוחה, כ) אפי חלוב בעלמה כל"ל מיבת היא לנמחק,

הגהות הב"ח

(A) גמ' מי אמרו הוא סבר:(E) רש"י ד"ה מפני הסכנהוכו' שחלב הרבה. נ"ב ובמס' יבמות דף פ פירש"י משום שניהם: (ג) תום' סכנת שניהם: (ג) תום״ ד״ה מפני הסכנה וכו׳ שתא מטלטל אותו ולא ידענא מאי איריא כל״ל ותיבת רשב״א נמחק: (ד) בא״ד אפי״ לחלוב בעצמה כל״ל ותיבת היא נמחק:

רבינו חננאל

ולא ספק דוחה את השבת, ערלתו ודאי דוחה את השבת ולא אנדרוגינוס דוחה את השבת וכו'. אמר מר ולא ספק דוחה את השבת, לאתויי הא דתנו ישבונ, לאונו יוא יונו יבנז בז ז' מחלליז עליו את רבנן בן ז' מחללין עליו את השבת בן ח' אין מחללין עליו את השבת, ספק בן ח' אין מחללין עליו את השבת. בן ח' הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו בשבת אבל ואסוו לטלטלו בשבות אבל אמו שוחה עליו ומניקתו מפני הסכנה. (צריך לכתוב תשלום הברייתא כמות שהיא בתוספתא). איתמר שהיא בתוספתא), איתמר רב אמר הלכתא כת״ק דברייתא דאמר [א]הא דתני ולא נולד כשהוא מהול דוחה את השבת, שבית שמאי אומרים צריך להטיף ממנו דם בדית, ובה״א אין צריך להטיף ממנו דם ברית. ושמואל אמר דם ברית. ושמואל אמר הלכה כר' שמעון בן אלעזר שאמר לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הנולד מהול ובית הלל על הנולד מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית. וכיון שר' שמעון בן אלעזר סתמא אמר, יש לומר [ש]לא אמר אלא בחול אבל בשבת לא אמר דומיא דסיפא, דקתני סיפא על מה נחלקו על סיפא על מה נחלקו על גר שנתגייר כשהוא מהול, שב"ש אומרים צריך להטיף ממנו דם ברית ובה"א אין צריך. וברור הוא שאין מילה לגר בשבת, ועל זה אמר שמואל הלכה כר׳ שמעון כן אלעזר והוא בחול ולא בשבת. ונחלקו עוד בנולד כשהוא מהול רבה ורב יוסף, רבה אמר יישינן שמא ערלה כבושה זיישינן שמא ויישינן שמא עולה כבושה היא, ורב יוסף אמר ודאי ערלה כבושה היא. וראינו דברי רב ורבה שהן שוין בשבת, דרב אמר הלכה בשבת, דרב אמר הלכה כת"ק, ודקדקנו דברי ת"ק שאמר ולא נולד כשהוא מהול דוחה את השבת, ועל זה חלוקת ב"ש וב"ה, ועליו אמרו ב״ה אין צריך להטיף ממנו דם ברית בשבת. ויש אפילו רחול דהא לומר כרבה דאמר שמא ערלה כבושה היא, ומשמא אין מחלליז את השבת. ובירור מחליין את השבונ ובידור דבר זה דברי רבה שאמר מנא אמינא לה, דתניא ר' אלעזר הקפר בר' אומר לא נחלקו ב"ש וב"ה על הנולד כשהוא מהול שצריר . להטיף ממנו דם ברית ועל